

Психологічні техніки для підтримки учнів

Дихальні вправи. Вчити дітей глибокого дихання. Дихання животом заспокоює нервову систему й допомагає зняти напругу. Вдих має бути коротшим за видих. Наприклад за схемою «глибокий вдих через ніс на 1-2-3» -> «затримка дихання на 1-2-3» -> «видих через рот якомога повільніше на 1-2-3-4-5-6».

Малювання емоцій/страхів. Дітям легше виражати почуття через малюнки. Це допомагає зняти стрес і зрозуміти, що вони відчувають.

Картки з емоціями. Дітям важливо навчитися розпізнавати й називати свої емоції. Використання карток із зображенням різних емоцій допомагає дітям зрозуміти, що вони відчувають.

Техніка «Стоп і подумай». Коли дитина відчуває злість або тривогу, пропонуйте їй зупинитися і подумати: «Чи дійсно це так страшно, як я думаю?». Ця техніка допомагає зменшити імпульсивну поведінку і заохочує до аналізу своїх думок перед діями.

Список ресурсів. Створіть разом з дитиною список приємних активностей, з яких можна буде обирати справи, коли присутній поганий настрій чи стан.

Позитивна думка замість негативної. Ідея в тому, щоб навчити дитину замінювати негативні (некорисні) думки на позитивні або реалістичні. Наприклад, думку «Я не зможу зробити завдання» можна замінити на: «Я постараюся, і, якщо щось не вийде, попрошу про допомогу».

Техніка «безпечного місця». Уявлення безпечного місця, де дитина почувається спокійно та захищено. Це може бути ліс, сад, пляж, вигадана планета або кімната в домі, куди дитина може «потрапити», заплющивши очі в моменти потреби.

Гра з улюбленими іграшками. Під час гри дитина відновлює почуття контролю над ситуацією, що зменшує тривожність.

Фізична активність. Прості вправи чи танці допомагають вивільнити енергію й зняти емоційну напругу.

Психологічні техніки самодопомоги для дорослих

Прогресивна м'язова релаксація. Почергово напружувати й розслабляти м'язи — це допомагає зняти фізичний стрес і зосередитися на власному тілі.

Медитація усвідомленості. Практики майндфулнес допомагають зосередитися на теперішньому моменті й відпустити тривоги про майбутнє. Це означає вчитися спостерігати за своїми думками й почуттями, не оцінюючи їх.

Складання плану дій. Визначати чіткі маленькі кроки на сьогодні, завтра, післязавтра. Планування підвищує відчуття контролю над життям.

Техніка «стоп». Коли виникає відчуття паніки чи тривоги, сказати собі «стоп», зробити глибокий вдих і зосередитися на конкретних діях, які варто зараз виконати.

Час для себе. Виділити щодня час на те, що приносить задоволення (читання, слухання музики, прогулянка).

Переосмислення негативних думок. Коли виникає тривога або страх, запитати себе: «Чи є докази, що підтверджують мої думки?» і «Чи можу я розглянути ситуацію з іншого боку?». Ця техніка допомагає змінити автоматичні негативні думки на більш реалістичні й корисні.

Модель «Думка — емоція — дія». Ця техніка допомагає аналізувати зв'язок між думками, емоціями і діями. Коли людина відчуває стрес чи тривогу, вона розглядає, яка думка передувала емоціям, і як ці думка та емоційний стан впливають на її дії.

Планування приємних подій. Ця техніка допомагає долати депресію та тривогу. Плануємо певну активність, яка приносить задоволення або розслаблення, навіть якщо в цей момент важко знайти час або бажання для цього. Маленькі кроки до приємних подій підвищують настрій і знижують рівень стресу.

Підготувала **Ксенія Кіндрат**, клінічна психологиня, КПТ-консультантка